

1526-1740

HABSBURKOVÉ

ZEMĚ KORUNY ČESKÉ VE STŘEDOEVROPSKÉ MONARCHII

VÁCLAV BŮŽEK
ROSTISLAV SMÍŠEK
(eds.)

Kniha vychází v rámci výzkumného centra Habsburkové v dějinách českých zemí raného novověku, jehož řešitelem je Historický ústav Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Lektorovaly: doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc., doc. PhDr. Michaela Hrubá, Ph.D.

© Beatrix Bastl, Simona Binková, Lenka Bobková, Václav Bůžek, Ivo Cerman, Iveta Coufalová, Tomáš Černušák, Ivana Čornejová, Jiří David, Jaroslav Dibelka, Petr Fidler, Markus Gerstmeier, Jaroslava Hausenblasová, Mark Hengerer, Mlada Holá, Jiří Hrbek, Josef Hrdlička, Ondřej Jakubec, Pavel Král, Markéta Křížová, Jiří Kubeš, Václav Ledvinka, Pavel Marek, Eduard Maur, Jiří Mikulec, Géza Pálffy, Radmila Prchal Pavlíčková, Friedrich Polleross, Kateřina Pražáková, Jitka Rauchová, Peter Rauscher, Anton Schindling, Rostislav Smíšek, Vladimír Urbánek, Irena Veselá, Vít Vlnas, Petra Vokáčová, Margarete Wagner, Miroslav Žitný 2017

Cover © Vladimír Vimr, 2017

Typo © Bohuna Broumová, 2017

Maps © Jaroslav Synek, 2017

Všechna práva vyhrazena
All rights reserved

ISBN 978-80-7422-572-7

II.

Habsburští vládci

Norimberský exekuční sněm roku 1649

Mírové smlouvy z Münsteru a Osnabrückeru uzavřené 24. října 1648 ukončily okamžitě po svém zveřejnění veškeré bojové operace a položily základy pro nové vnitřní uspořádání Římsko-německé říše a vztahy se Švédskem a Francií. Zároveň však ponechávaly otevřené některé problémy právního uspořádání i praktického uskutečňování míru, protože neodpovídaly na otázky, jak stáhnout a rozpustit vojenské jednotky a jakým způsobem navracet původním držitelům dobyté oblasti.⁵⁰¹

Tyto konkrétní otázky se projednávaly po 24. říjnu 1648 zpočátku nejen v Münsteru, ale také třeba na Karlově mostě v Praze, kde se na odchodu švédských jednotek domlouvali švédští okupanti Malé Strany s císařskými vojáky, bránci Staré a Nové Město pražské.⁵⁰² Během ratifikace mírových smluv z Münsteru a Osnabrückeru padlo rozhodnutí, že projednávání především finančních a vojenských zásad pro uskutečňování mírových dohod se přesune do Norimberku. V tomto městě následně od přelomu dubna a května 1649 probíhal kongres

Pamětní medaile od Johanna Höhna staršího vydaná roku 1650 u příležitosti uzavření vestfálského míru. Na aversu je vyobrazen Norimberk. Zde od jara 1649 probíhal za účasti Švédska říšský sněm, který řešil některé otázky právního uspořádání Římsko-německé říše a naplňování mírových dohod z Münsteru a Osnabrückeru. Z mraků nad městem vystupují boží ruce, jež svírají Merkurův caduceus.

delegátů říšských stavů, císaře a Švédska, jež těžilo ze svého nadřazeného postavení.⁵⁰³ Ferdinand III. zastupoval Ottavio I. Piccolomini, jeden z mála velmi úspěšných císařských generálů.⁵⁰⁴

Plány na stažení vojenských jednotek byly vypracovány velmi rychle. Interimní reces z přelomu července a srpna 1649 zahrnoval vedle výplatních termínů pro Švédy v první řadě postupné vyklizení a navrácení významných okupovaných měst a území. Po tomto kroku následovalo rozpuštění řady švédských pluků a jejich vyplacení ve třech termínech Římsko-německou říší, případně císařem. Po těchto třech termínech byly stanoveny tři termíny pro vyklizení nebo navrácení dalších pevností či měst.

Rozsáhlé stažení nepřátelských jednotek nemohlo být z řady důvodů provedeno v zamýšleném rozsahu neodkladně. Předně se Španělsko, jež se nakonec k vestfálskému míru připojilo, zdráhalo vyklidit strategicky položený Frankenthal u Wormsu. Navíc Karel IV. Lotrinský se účastnil války mezi Francií a Španělskem. Třetím problematickým bodem bylo, že Nizozemí ponechalo část svých jednotek na druhé straně nové hranice s Římsko-německou říší. Ferdinand III. ovšem nedokázal přinutit Španělsko a Lotrinsko k navrácení území. Současně se ukázalo, že sám nebude schopen vyřešit problémy Lotrinska a Nizozemí. Švédové a císař se po delším vyjednávání shodli, že se restituce Frankenthalu dočasně odloží, ale že bude třeba poskytnout záruky na pozdější stažení Španělska. Proto si Švédsko ponechalo na přechodnou dobu Hlohov a rýnský falckrabě Heilbronn. V červnu a červenci 1650 byla rovněž formálně uzavřena dohoda mezi císařem, Švédskem a Francií. Na jejím základě následně proběhl odchod švédského vojska z Moravy a Slezska, s výjimkou Hlohova. Dne 14. července 1650 se v Norimberku konala velká slavnost na počest míru a 24. července přikázal Ferdinand III. slavit mír ve Vídni. Ottavia II. Piccolominiho povýšil za zásluhy do stavu říšských knížat. Španělé vyklidili Frankenthal teprve roku 1652, poté proběhlo navrácení Hlohova a Heilbronn. Přestože se problematikou Lotrinska zabýval říšský sněm v letech 1653–1654, byla s konečnou platností vyřešena až výměnou území na základě vídeňské smlouvy z roku 1735.